

การประเมินตามสภาพจริงสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

ธัญสินี เล่ารัมย์¹

¹อาจารย์ประจำสำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

E-mail: ¹thanyasinee.lao@stou.ac.th

Received: October 08, 2019

Revised: December 26 2019

Accepted: December 27, 2019

บทคัดย่อ

การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินทางเลือกซึ่งเหมาะสมจะนำไปใช้ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เนื่องจากการประเมินนี้เป็นการประเมินที่ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต่อบัณฑิตผู้ประสงค์การเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ประเมินตามสภาพจริงควรครอบคลุมพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยเครื่องมือวัดพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ในแต่ละด้านที่นิยมนำมาใช้ในการประเมิน มีดังนี้ ด้านพุทธิพิสัย คือ แบบทดสอบ ด้านจิตพิสัย คือ การสังเกต และการสัมภาษณ์ และด้านทักษะพิสัย คือ การประเมินภาคปฏิบัติ และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน ทั้งนี้การนำเครื่องมือวัดพฤติกรรมต่างๆ ไปใช้ผู้ประเมินจะต้องเลือกวิธีการประเมินตามสภาพจริงให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละประเภท รวมทั้งจะต้องให้การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการประเมิน ได้แก่ การจัดทำข้อสอบ การตอบข้อสอบ การจัดสภาพแวดล้อม และการกำหนดเวลาสอบ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ประเมินหรือสถานศึกษาประเมินผลการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพ มีผลการประเมินตรงตามสภาพความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

คำสำคัญ: การประเมิน, การประเมินตามสภาพจริง, ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

An Authentic Assessment of Students with Special Educational Needs

Thanyasinee Laosum¹

¹Lecturer, Registration and Evaluation Department, Sukhothai Thammathirat Open University

E-mail: ¹thanyasinee.lao@stou.ac.th

Received: *October 08, 2019*

Revised: *December 26 2019*

Accepted: *December 27, 2019*

Abstract

An authentic assessment is an alternative and effective tool that can be used with special educational need students. The tool focuses on the assessment of actual performance of individuals' learning objectives. It covers the 3 student learning skills - cognitive, affective, and psychomotor. The test is mostly used for the assessment of cognitive skill whereas the observation and interview are widely used for the assessment of affective domain. The performance assessment and student folios are used in assessing psychomotor development. However, the selection of the tools suitable for the different needs of individual students is dependent on the judgment of the assessor. The special educational needs of individuals should be given a high concern; these include special assistance during the test required by individuals, the preparation of the test, testing rooms, testing facilities and environment, and testing schedule. This will help the test administrator effectively and efficiently manage the test, and consequently come up with an authentic result.

Keywords: Assessment, Authentic Assessment, Special Need Students

บทนำ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับสิทธิคนพิการ โดยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ว่ารัฐจะต้องจัดการศึกษาให้กับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้/มีร่างกายพิการ/ทุพพลภาพ/บุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส โดยจะจัดให้บุคคลดังกล่าวมีโอกาสได้รับการศึกษาเป็นพิเศษ และมีสิทธิที่จะได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ ความช่วยเหลืออื่นๆ ทางการศึกษา สามารถเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบ และรูปแบบทางการศึกษา อันคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดของผู้พิการ รวมทั้งจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้พิการ แต่ละบุคคลและแต่ละประเภท กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดประเภทของคนพิการทางการศึกษาไว้ 9 ประเภท ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น ทางการได้ยิน ทางสติปัญญา ทางร่างกาย/การเคลื่อนไหว/สุขภาพ ทางการเรียนรู้ ทางการพูดและภาษา ทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้อน (Ministry of Education, 2009) จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับบุคคลที่มีความบกพร่องด้านต่างๆ ที่ควรได้รับโอกาสทางการศึกษาและอยู่ร่วมกันในสังคมได้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป และมีสิทธิที่จะได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ ความช่วยเหลืออื่นๆ ทางการศึกษา รวมทั้งสามารถเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบทางการศึกษาตามศักยภาพ ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้พิการแต่ละบุคคลและแต่ละประเภท

ผลการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ในรอบปี พ.ศ. 2555 - 2559 ด้านคุณภาพคนพิการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ และได้รับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ผ่านหน่วยงานต่างๆ มีการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลายทั้งในระบบ นอกกระบบ และการศึกษา

ทางเลือก โดยเฉพาะศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในรูปแบบการเรียนร่วม กระจายในทุกเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อรองรับคนพิการให้ได้รับสิทธิและโอกาสในการศึกษาอย่างเสมอภาคกัน และมีโอกาสเรียนร่วมกับผู้เรียนทั่วไปในสถานศึกษาใกล้บ้าน มีการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ (Ministry of Education, 2018)

ปัจจุบันการประเมินผลการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หลายสถาบันยังประเมินโดยเน้นการสอบหรือใช้วิธีการประเมินวิธีเดียวกับผู้เรียนทั่วไป ซึ่งอาจไม่เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เรียนร่วมอยู่ด้วย ปัญหาที่พบ เช่น ความไม่ยืดหยุ่นของการจัดการเรียนการสอน

การประเมินผลการเรียนรู้ ยังไม่สอดคล้องกับพัฒนาการและศักยภาพของผู้เรียน แต่การประเมินผลที่พัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง คือ การประเมินที่บูรณาการความรู้และทักษะเข้าด้วยกัน และใช้วิธีที่หลากหลายใน

การประเมินเพื่อให้ผู้เรียนแสดงความสามารถหรือศักยภาพที่แท้จริงที่เรียกกันว่า การประเมินตามสภาพจริง (authentic assessment) (Topithak, 2016) ซึ่งนับว่าเป็นการประเมินทางเลือกที่ผู้ประเมินสามารถตรวจสอบหรือประเมินความสามารถของผู้เรียนจากสภาพจริงในหลายสถานการณ์เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนผ่านจุดประสงค์ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร หรือตัดสินใจว่าผู้เรียนควรจะได้คะแนนอยู่ในระดับคุณภาพใด และข้อมูลที่ได้มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ (Special Education Bureau & Office of the Basic Education Commission, 2015) รวมทั้งเป็นวิธีการประเมินที่เหมาะสมอย่างยิ่งกับการประเมินทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น ในบทความนี้ผู้เขียนจะนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับ “การประเมินตามสภาพจริงสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ” เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือสถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางใน

การประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึง

หลักสิทธิมนุษยชน โอกาส ความเท่าเทียม และไม่มีการเลือกปฏิบัตินำไปสู่การพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ รวมทั้งสามารถบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้เช่นเดียวกับผู้เรียนทั่วไป

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ผู้อ่านบทความนี้เข้าใจตรงกัน ผู้เขียนจึงให้นิยามคำว่า “ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ” หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่อง 9 ประเภท ได้แก่ 1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น 2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ 5) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา 7) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ 8) บุคคลออทิสติก และ 9) บุคคลพิการซ้อน ซึ่งเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ขององค์การทางการศึกษา พ.ศ. 2552

ความหมายและความสำคัญของการประเมินตามสภาพจริง

ความหมายของการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริง (authentic assessment) มีชื่อเรียกหลากหลายบางครั้งเรียกว่า การประเมินทางเลือก (alternative assessment) การประเมินผลปฏิบัติงานหรือการประเมินภาคปฏิบัติ (performance-based assessment) หรือการประเมินโดยตรง (direct assessment) (Burke, 2009) แต่ในบทความนี้ผู้เขียนขอใช้คำว่า “การประเมินตามสภาพจริง” หมายถึง การประเมินการเรียนรู้จากพฤติกรรม กระบวนการทำงาน และผลงานในบริบทของการเรียนการสอนตามบริบท สังคม และชุมชนของผู้เรียน และเป็นเครื่องมือวัดสมรรถนะของผู้เรียนที่เรียนรู้ ซึ่งแสดงออกโดยการกระทำหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น (Office of the Royal Society, 2012) การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินทางเลือกที่ใช้วิธีการประเมินหลากหลายวิธี เช่น การทำโครงงาน การนำเสนอแฟ้มสะสมงาน การสังเกต การสัมภาษณ์ การประเมินตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้ผลการประเมินที่ได้ถูกต้อง น่าเชื่อถือ และสอดคล้องกับศักยภาพและความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน

การประเมินตนเอง แทนการใช้แบบทดสอบเพียงอย่างเดียว (Thumthong, 2013) เพื่อให้ผู้เรียนแสดงออก โดยการกระทำมากกว่าเลือกที่จะตอบ (Herman, Aschbacher, & Winters, 1992 cited in Burke, 2009) รวมทั้งเป็นการประเมินการปฏิบัติงาน ซึ่งงานที่ทำจะเป็นแบบจำลองหรือคล้ายคลึงกับสถานการณ์ที่จะประสบในชีวิตจริง (Wiggins, 1993; Nitko & Brookhart, 2007) เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนตอบสนองโดยการแสดงออก ลงมือกระทำหรือผลิต จากกระบวนการทำงานตามที่คาดหวัง และผลผลิตที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะต่างๆ มากน้อยเพียงใดหรืออยู่ในระดับที่น่าพอใจหรือไม่ (Wongwanich, 2013)

ดังนั้น การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินที่ให้โอกาสผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต่อบัณฑิตประสงค์ การเรียนรู้ว่าผู้เรียนรู้อะไรบ้าง และได้ผลิตผลงานที่แสดงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียนในการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนมาใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ และในชีวิตจริง ทำให้ผู้ประเมินทราบถึงการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาผู้เรียนตามสภาพความเป็นจริง ตลอดจนนำผลงานที่ผู้เรียนผลิตขึ้นมาประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งในการประเมินนั้นผู้ประเมินจะต้องเลือกใช้วิธีการประเมินหลากหลายวิธี เช่น การทำโครงงาน การนำเสนอแฟ้มสะสมงาน การสังเกต การสัมภาษณ์ การประเมินตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้ผลการประเมินที่ได้ถูกต้อง น่าเชื่อถือ และสอดคล้องกับศักยภาพและความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน

ความสำคัญของการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงมีความสำคัญ 4 ประการ ดังนี้ (Hart, 1994; Darling-Hammond & Aneess, 1996; Tangdhanakanond, 2006 cited in Pasiphol, Lawthong, & Tangdhanakanond, 2015)

1. เป็นการประเมินที่ช่วยในการจัดวางตำแหน่งผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (placement) เนื่องจากผลการประเมินตามสภาพจริงทำให้ผู้ประเมินทราบระดับความสามารถของผู้เรียนในด้านต่างๆ ดังนั้น

หากผู้ประเมินใช้การประเมินตามสภาพจริงประเมินก่อนจัดการเรียนการสอน จะช่วยให้ทราบศักยภาพในปัจจุบันที่ผู้เรียนสามารถทำได้ในสาระการเรียนรู้ ทักษะการเรียนรู้ และจุดที่ผู้เรียนไม่สามารถทำได้ในสาระการเรียนรู้ ทักษะการเรียนรู้ เป็นการประเมินความสามารถพื้นฐานจากสภาพจริงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และนำข้อมูลมาวางแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) ตามความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล เพื่อวางผู้เรียนให้ได้เรียนรู้ตามศักยภาพที่แท้จริง เช่น เข้าศึกษาในโครงการพิเศษ เข้าศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ส่งเสริมการเรียนรู้ซ่อมเสริม

2. เป็นการประเมินที่สอดคล้องกับการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (assessment for learning) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้ประเมินเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อประมวลผลเป็นสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนทั้งจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาดังนั้น การประเมินตามสภาพจริงจึงส่งเสริมให้ผู้ประเมินกำหนดและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้ตอบสนองกับความต้องการและเหมาะสมกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

3. เป็นการประเมินที่ใช้ในการกำกับติดตาม (monitoring) ความก้าวหน้าของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยใช้เครื่องมือการประเมินที่หลากหลายเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษารายบุคคลหรือไม่ หากผู้เรียนไม่ผ่านจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ผู้ประเมินจะต้องช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ รวมทั้งจะต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษารายบุคคลให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคลอย่างต่อเนื่อง

4. ความมุ่งหมายในด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (accountability) เป็นความสามารถในการชี้แจงต่อสาธารณะได้ว่างบประมาณที่ประชาชนใช้ในการศึกษาคู่มือหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

จากที่กล่าวมาสะท้อนให้เห็นว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นกระบวนการประเมินที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

และผู้ประเมิน ซึ่งผู้ประเมินผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษสามารถนำกระบวนการประเมินลักษณะนี้ไปใช้ในการจัดวางตำแหน่งผู้เรียน กำหนดและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้ตอบสนองกับความต้องการและเหมาะสมกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน กำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน ตลอดจนเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปชี้แจงต่อสาธารณะว่างบประมาณที่ใช้ในด้านการศึกษาคู่มือค่ามากน้อยเพียงใด

ลักษณะของการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินความสามารถในการลงมือปฏิบัติ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนที่สร้างสรรค์ และรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม โดยลักษณะสำคัญของการประเมินตามสภาพจริง มีดังนี้

- 1) การประเมินจากการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้เรียน
- 2) การประเมินจากการปฏิบัติงานในชีวิตจริง เป็นการเรียนรู้ตามสภาพจริง
- 3) การประเมินโดยให้ผู้เรียนสร้างชิ้นงานหรือการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะ
- 4) การประเมินโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ
- 5) การประเมินจากประจักษ์หลักฐานโดยตรง (Phonok, 2018)

Chookhampaeng (2010) กล่าวถึง ลักษณะของการประเมินตามสภาพจริง ดังนี้

- 1) การประเมินตามสภาพจริงออกแบบขึ้นเพื่อประเมินการปฏิบัติในสภาพจริง เช่น ผู้เรียนเรียนการเขียนก็ต้องเขียนให้ผู้อ่านจริงเป็นผู้อ่าน ไม่ใช่เรียนการเขียนแล้ววัดผู้เรียนเพียงการใช้แบบทดสอบวัดการสะกดคำหรือตอบคำถามเกี่ยวกับการเขียน หรือถ้าเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ก็ต้องให้ผู้เรียนทำการทดลองหรือทำโครงงานแทนการทดสอบเพียงความจำเกี่ยวกับเนื้อหาในวิชาวิทยาศาสตร์

- 2) เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินต้องเป็นแก่นแท้ของการปฏิบัติมากกว่าเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่สร้างขึ้นจากบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยเกณฑ์นี้เป็นเกณฑ์ที่เปิดเผยและรับรู้กันทั้งผู้เรียนและบุคคลอื่น ไม่ใช่เกณฑ์ที่เป็นความลับปิดกั้นอย่างการประเมินแบบดั้งเดิม การที่ผู้เรียนรู้ว่าตนเองทำการกิจอะไรและมีเกณฑ์อย่างไร การเปิดเผยเกณฑ์การประเมินไม่ใช่เป็นทางการ “คดโกง”

ถ้าภารกิจนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติจริง แต่ถ้าภารกิจเป็นการหาคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว เช่น ข้อสอบแบบเลือกตอบ การเปิดเผยคำตอบก่อนย่อมไม่ควรทำ

3) มีการประเมินตนเอง จุดประสงค์ของการประเมินตามสภาพจริงเพื่อ (1) ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการประเมินงานตนเอง โดยเทียบวัดกับมาตรฐานทั่วไป (2) ปรับปรุง ขยาย และเปลี่ยนทิศทางการดำเนินงาน (3) ริเริ่มในการวัดความก้าวหน้าของตนในแบบต่างๆ หรือจุดต่างๆ อย่างที่ไม่มีการวัดเช่นนี้มาก่อน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อมนุษย์ในโลกของความเป็นจริง

4) มีการนำเสนอผลงาน กิจกรรมการนำเสนอทำให้เกิดการเรียนรู้ที่หยั่งลึก เนื่องจากผู้เรียนได้สะท้อนความรู้สึกของตนว่ารู้อะไร และเสนอเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้แน่ใจว่าผู้เรียนได้เรียนรู้ในหัวข้อนั้นๆ อย่างแท้จริง นอกจากนี้ คุณลักษณะของการประเมินตามสภาพจริง มีประโยชน์ต่อเป้าประสงค์ที่สำคัญหลายประการ คือ (1) เป็นสัญญาณบ่งบอกว่างานของผู้เรียนมีความสำคัญมากพอที่จะให้ผู้อื่นรับรู้และชื่นชมได้ (2) เปิดโอกาสให้ผู้อื่น เช่น ผู้สอน เพื่อนผู้เรียน ผู้ปกครอง ได้เรียนรู้ ตรวจสอบ ปรับปรุง และชื่นชมในความสำเร็จ

อย่างต่อเนื่อง และ (3) เป็นตัวแทนของการบรรลุถึงเป้าหมายในการวัดผลทางการศึกษาอย่างแท้จริงและมีชีวิตชีวา

Bruce, Vicki, and Justin (2012) กล่าวว่า ลักษณะของการประเมินตามสภาพจริง มีดังนี้

1) บริบทของการประเมิน กิจกรรมหรือบริบทที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริงต้องสอดคล้องกับความ เป็นจริง วัดความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน และมีความซับซ้อน

2) บทบาทของผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องตอบหรือสร้างชิ้นงานได้ตามที่กำหนดไว้ การประเมินเป็นการประเมินพัฒนาการและผู้เรียนจะต้องทำกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับเพื่อนและผู้สอน

3) คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนผู้เรียนจะต้องรู้ว่ามือใครบ้างและจะต้องเป็นผู้พัฒนาเกณฑ์การให้คะแนนร่วมกับผู้ประเมิน ประเมินจากหลายอย่าง และการปฏิบัติจะต้องแสดงถึงการเรียนรู้

นอกจากนั้น Deeme, Phusavat, and Rattanakad (2016) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินที่เปลี่ยนแปลงไปจากการประเมินแบบดั้งเดิมหลายๆ ด้าน แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการประเมินแบบดั้งเดิมกับการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินแบบดั้งเดิม	การประเมินตามสภาพจริง
1. เน้นใช้วิธีการทดสอบ (test) โดยที่ผู้เรียนเลือกคำตอบหรือข้อมูลจากความจำ (recall)	อาศัยแนวทางการประเมินผลตามรูปแบบทางเลือกที่หลากหลาย เน้นประเมินการกระทำหรือการปฏิบัติและการแสดงออกหลายๆ ด้านของผู้เรียน
2. เป็นอิสระจากบริบทชั้นเรียน จัดกระทำการประเมินผลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน มุ่งเน้นการวัดเพื่อตัดสินผลกรรมมีทักษะหรือไม่มีทักษะที่สนใจ	ไม่เป็นอิสระจากชั้นเรียน ปล่อยให้การประเมินเป็นไปตามธรรมชาติ มุ่งเน้นการวัดทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพรวมทั้งประเมินเพื่อพัฒนาปรับปรุงทักษะที่สนใจ
3. มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถจดจำอะไรได้ (ความจำ) มากกว่าที่จะทำอะไรได้ (ทักษะ)	มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทำอะไรได้ (ทักษะ) มากกว่าจดจำอะไรได้ (ความจำ)
4. การประเมินมุ่งเน้นใช้แบบทดสอบมาตรฐาน โดยเฉพาะข้อสอบเลือกตอบหรือข้อคำถามปลายเปิด	ใช้การประเมินด้วยเทคนิควิธีที่กลมกลืนกับการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การสังเกต การใช้แฟ้มสะสมงาน การสัมภาษณ์ การประเมินการปฏิบัติ
5. ใช้คะแนนเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	ใช้คะแนนร่วมกับคุณภาพและปริมาณของผลงานที่กำหนดเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

จากที่กล่าวข้างต้นแสดงว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากการประเมินแบบดั้งเดิม เน้นประเมินการกระทำและการแสดงออกหลายๆ ด้านของผู้เรียน ซึ่งการประเมินตามสภาพจริงนี้ เหมาะที่จะนำมาใช้ประเมินผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างยิ่ง เพราะทำให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้ลงมือปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลองที่ใกล้เคียงกับสภาพจริง เช่น การประเมินชิ้นงาน การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน อันแสดงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการประยุกต์ความรู้ที่ได้ศึกษาไปใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตจริง ส่วนเกณฑ์การให้คะแนนควรกำหนดให้เหมาะกับศักยภาพของผู้เรียนและสอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) รวมทั้งควรนำคะแนนคุณภาพและปริมาณของผลงานมาพิจารณาร่วมกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง ผู้ประเมินควรใช้วิธีการที่หลากหลาย เหมาะกับสภาพปัญหาความต้องการจำเป็นพิเศษและศักยภาพของผู้เรียน โดยครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่างๆ แบ่งออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ การจดจำ (remembering) การทำความเข้าใจ (understanding) การประยุกต์ใช้ (applying) การวิเคราะห์ (analyzing) การประเมิน (evaluating) และการสร้างสรรค์ (creating) (Anderson & Krathwohl, 2001) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริงด้านพุทธิพิสัยที่นิยมนำมาใช้ในการประเมินผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ คือ แบบทดสอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบทดสอบข้อเขียนที่ผู้ประเมินหรือผู้สอนจัดทำขึ้น อย่างไรก็ตามแบบทดสอบข้อเขียน มีสิ่งที่เป็นอุปสรรคสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เช่น ต้องอาศัยความ

เข้าใจคำสั่งและสามารถปฏิบัติตามคำสั่งในการทำแบบทดสอบได้ภายในเวลาที่กำหนด แบบทดสอบบางประเภทต้องมีความสามารถในการเขียนอย่างรวดเร็ว ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีสมาธิในการทำแบบทดสอบ โดยไม่มีสิ่งใดมารบกวน เป็นต้น ซึ่งหากไม่มีใครมากระตุ้นเป็นระยะๆ ผู้เรียนก็อาจจะทำแบบทดสอบไม่ทัน การนำแบบทดสอบไปใช้ผู้ประเมินจะต้องให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ของการทดสอบแต่ละครั้งว่าต้องการจะวัดอะไร และระวังไม่ให้ข้อจำกัดของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมาเป็นอุปสรรคไม่ให้ผู้เรียนแสดงความสามารถที่ผู้ประเมินต้องการวัด ดังนั้น การนำแบบทดสอบไปใช้ ผู้ประเมินจะต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญ ดังนี้ (Vidhayasirinun, 2012)

- 1) เนื้อหาสาระในแบบทดสอบ จะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของบทเรียนทั้งในเนื้อหาและวิธีการสอน หากต้องการประเมินความรู้ด้านความจำก็ควรจะใช้แบบทดสอบประเภทแบบเลือกตอบ แบบจับคู่ แบบเติมคำสั้น เป็นต้น หากต้องการประเมินพฤติกรรมระดับสูง เช่น การประยุกต์ใช้หรือการแก้ปัญหา ควรใช้แบบทดสอบแบบเขียนตอบหรือแบบอัตนัย นอกจากนั้น ภาษาที่ใช้ในแบบทดสอบจะต้องกระชับ เข้าใจง่าย จำนวนข้อสอบไม่มากเกินไปสอดคล้องกับเวลาสอบ และเหมาะสมกับความบกพร่องของผู้เรียนแต่ประเภท

- 2) รูปแบบของแบบทดสอบ ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษส่วนใหญ่มักสับสนและไม่ค่อยมีสมาธิหากแบบทดสอบที่ให้ผู้เรียนทำไม่เป็นระบบ ดังนั้น ผู้ประเมินจะต้องทำแบบทดสอบให้เป็นระบบ เหมาะกับความบกพร่องของผู้เรียนแต่ละประเภท เช่น ผู้เรียนที่มีปัญหาการจัดระบบการเรียนรู้ของตนเอง ควรให้ผู้เรียนตอบลงในแบบทดสอบ แทนที่จะแยกแบบทดสอบและกระดาษคำตอบคนละส่วนกัน เป็นต้น

2. ด้านจิตพิสัย (affective domain) เป็นพฤติกรรมด้านจิตใจที่เกี่ยวกับความรู้สึกและจิตใจ ซึ่งพฤติกรรมนี้จะไม่เกิดขึ้นทันที ดังนั้น ผู้ประเมินจะต้องมีวิธีการปลุกฝัง โดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและสอดคล้องสิ่งที่ตั้งตามในการจัดการเรียนการสอน

เป็นระยะๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริงด้าน จิตพิสัยที่นิยมใช้ในการประเมินผู้เรียนที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษ มีดังนี้

2.1 การสังเกต (observation) เป็นวิธีการ รวบรวมข้อมูลจากผู้สังเกตใช้ประสาทสัมผัสทางตา และหูเป็นสำคัญ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะ พฤติกรรมการทำกิจกรรมต่างๆ ของผู้เรียนได้ตรงตาม สภาพที่แท้จริง และติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน ในการสังเกตพฤติกรรมด้านต่างๆ ผู้ประเมินสามารถใช้การสังเกตแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นการสังเกต ที่ผู้สอนเข้าไปอยู่ในกลุ่มผู้เรียนที่กำลังทำกิจกรรมหรือ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นการแสดงออก ที่แท้จริงของผู้เรียน โดยขณะที่สังเกตผู้ประเมิน จะต้องบันทึกข้อมูลทันทีหรืออยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกับการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลมากที่สุด อีกทั้งผู้ประเมิน ยังสามารถสังเกตอย่างเป็นทางการ โดยใช้แบบฟอร์ม เช่น บันทึกพฤติกรรม แบบสำรวจรายการ แบบมาตร ประเมินค่า หรือเครื่องมืออื่นๆ เพื่อบันทึกการสังเกต (Tangdhanakanond, 2006 cited in Pasiphol et al., 2015) อย่างไรก็ตาม หากผู้ประเมินจะนำการสังเกต ไปใช้ในการประเมินผู้เรียน จะต้องมีการวางแผนอย่าง รอบคอบ หากวางแผนไม่รอบคอบ อาจจะได้ข้อมูลที่ ไม่ตรงกับความเป็นจริงและ/หรือกระทบต่อการ จัดการเรียนการสอนได้ ดังนั้น ผู้ประเมินควรออกแบบ เครื่องมือการสังเกตและกำหนดเวลาในการสังเกต ไว้ล่วงหน้า โดยคำนึงถึงเวลา สถานที่ ความเป็นไปได้ ในการสังเกตด้วยตนเอง วิธีการบันทึกสิ่งที่สังเกตที่สะดวก และใช้เวลาในการสังเกตให้น้อยที่สุด (Vidhayasirinun, 2012)

2.2 การสัมภาษณ์ (interview) เป็นวิธีที่ทำให้ ผู้ประเมินได้ข้อมูลของผู้เรียนอย่างละเอียด เช่น ความรู้ ความเข้าใจ วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ ซึ่งนิยมนำมาใช้ ร่วมกับการสังเกต ผู้ประเมินจะสังเกตผู้เรียนแสดง การโต้ตอบและคำสนทนาเหมือนกับผู้เรียนกำลังเรียน แต่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำ เช่น กระบวนการทำงาน ผลงานที่

สร้างขึ้น รวมทั้งการพัฒนาผลงานให้ดีขึ้น ซึ่งใน การสัมภาษณ์แต่ละครั้งจะทำให้ผู้ประเมินสามารถ เชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ และเข้าใจผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น (Tangdhanakanond, 2006 cited in Pasiphol et al., 2015) การสัมภาษณ์ผู้เรียนสามารถทำได้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์มาก เพราะช่วยให้ผู้ประเมินได้ข้อมูลที่ไม่สามารถวัดด้วย แบบทดสอบและการสังเกต โดยเฉพาะความรู้สึกของ ผู้เรียน ผู้ประเมินจะได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง จากการสัมภาษณ์ อย่างไรก็ตาม ผู้ประเมินจะต้องเคารพ ในสิทธิส่วนบุคคลของผู้เรียน ไม่นำข้อมูลของผู้เรียนไป เล่าให้บุคคลอื่นฟัง ไม่เห็นว่าเป็นคำพูดหรือความคิดหรือ ความรู้สึกของผู้เรียนเป็นเรื่องไร้สาระ และไม่นำมา ล้อเลียนหรือพูดให้ผู้เรียนอับอายหรือมีปมด้อย (Vidhayasirinun, 2012)

3. ด้านทักษะพิสัย (psychomotor domain) เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่บอกถึงความสามารถในการ ปฏิบัติงาน พฤติกรรมนี้จะเห็นได้จากการปฏิบัติงาน ที่ผู้เรียนแสดงออกมา โดยมีเวลาและคุณภาพของ งานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริงด้าน ทักษะพิสัยที่นิยมใช้ในการประเมินผู้เรียนที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษ มีดังนี้

3.1 การประเมินภาคปฏิบัติ (performance assessment) เป็นการประเมินเพื่อทดสอบทักษะ และความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และ แก้ปัญหาต่างๆ ของผู้เรียนผ่านการทำกิจกรรมหรือ ปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลอง ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง งานหรือปัญหาที่ผู้เรียน ปฏิบัติมักจะมีวิธีการแก้ปัญหาหลากหลายวิธี งานที่ใช้ ในการประเมินการปฏิบัติสามารถประเมินผลการเรียนรู้ ได้หลากหลายทั้งความสามารถและทักษะ รวมทั้งลักษณะ นิสัยในการทำงาน ซึ่งการประเมินภาคปฏิบัติมี 3 ประเภท (Tangdhanakanond, 2006 cited in Pasiphol et al., 2015) ได้แก่

1) การประเมินภาคปฏิบัติที่เน้นกระบวนการ เป็นการประเมินคุณภาพของกระบวนการในขณะที่

ปฏิบัติงาน นิยมใช้กับทักษะที่เป็นจุดเน้นที่ขั้นตอน การปฏิบัติมากกว่าผลการปฏิบัติ

2) การประเมินภาคปฏิบัติที่เน้นผลงาน เป็นการประเมินคุณภาพผลการปฏิบัติ นิยมใช้กับทักษะ ที่ไม่มีกระบวนการปฏิบัติงานเป็นสำคัญที่ต้องประเมิน นอกจากนี้ การประเมินนี้นิยมใช้กับทักษะที่วัดผลงาน ได้ง่ายกว่าการวัดกระบวนการปฏิบัติงาน เนื่องจาก ผลการปฏิบัติงานนี้มีผลงานที่เป็นรูปธรรม และสามารถ สังเกตได้ง่าย

3) การประเมินภาคปฏิบัติที่เน้นกระบวนการ และผลงาน เป็นการประเมินคุณภาพของกระบวนการ ในขณะที่ปฏิบัติงานและผลจากการปฏิบัติงาน นิยมใช้ กับงานประเภทที่วัดกระบวนการและผลงานแยกออก จากกันเช่น ทักษะการทดลองทางวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย ขั้นตอนการทดลองวิทยาศาสตร์ ตั้งแต่ตั้งสมมติฐาน ดำเนินการทดลอง สรุปผลการวิจัย และประเมินความ ถูกต้องของผลการทดลองจากรายงานการทดลอง

การประเมินภาคปฏิบัติ เป็นวิธีประเมินที่ได้ รับการยอมรับกันมากขึ้น เนื่องจากมีข้อดีหลายประการ เช่น เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนต้องบูรณาการความรู้ ความสามารถ และทักษะเพื่อปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ทำให้ผู้ประเมินเห็นทักษะและความสามารถของผู้เรียน อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน เป็นกระบวนการ แก้ปัญหาที่ซับซ้อนและยุ่งยากได้ดี ซึ่งสามารถนำไป ใช้ในการจัดการเรียนการสอนระดับห้องเรียน เน้น ทักษะและการคิดขั้นสูง กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความรู้ ความสามารถตามสภาพจริง แม้การประเมินการปฏิบัติ งานจะมีข้อดีหลายประการ แต่ก็มีข้อจำกัด เช่น ผู้เรียน ใช้เวลาในการปฏิบัติงานค่อนข้างนาน เกณฑ์รูบริก (rubrics) ที่ใช้ประเมินสร้างค่อนข้างยาก คณะกรรมการประเมินอาจมีความเที่ยงต่ำ (Nitko & Brookhart, 2007) ดังนั้น ในการนำการประเมินภาคปฏิบัติไปใช้ ผู้ประเมินควรคำนึงถึงข้อจำกัดของการประเมิน ภาคปฏิบัติด้วย

3.2 การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (portfolio assessment) แฟ้มสะสมงาน เป็นการ รวบรวมผลงานที่สะท้อนคุณลักษณะของผู้เรียนหลายๆ

ด้าน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถ เจตคติ ทักษะ ความพยายาม ความก้าวหน้า โดยใช้วิธีการ รวบรวมที่มีจุดมุ่งหมายและเป็นระบบ มีจุดมุ่งหมาย ในการเลือกผลงาน เกณฑ์การประเมินผล และสะท้อน ความคิดในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน อันทำให้ ผู้เรียนรู้จักคิดและเพิ่มพูนความสามารถในการเรียนรู้ ซึ่งการประเมินนี้นิยมใช้แพร่หลายในวงการศึกษ (Tangdhanakanond, 2006 cited in Pasiphol et al., 2015) รวมทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วย ตนเองและสร้างนิสัยในการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับ ผู้เรียน (Vidhayasirinun, 2012) แฟ้มสะสมงาน ถือว่า มีประโยชน์ด้านการเรียน คือ ทำให้ผู้เรียนได้เกิดการ เรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม โดยนำผลงานมาใส่แฟ้ม และ เปรียบเทียบให้เห็นพัฒนาการของผู้เรียน อีกทั้งได้ ผลสะท้อนกลับที่ช่วยทบทวนผลงานของตนเองที่ได้ สะสมมา ซึ่งประสบการณ์เรียนรู้ที่ผ่านมา ทำให้เข้าใจ

สิ่งใดได้เรียนรู้และสิ่งใดยังขาดอยู่ ทำให้เข้าใจ พัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง รวมทั้งสามารถวางแผน การเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Linn & Miller, 2005) ประเภทของแฟ้มสะสมงาน จำแนกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้ (Pearson Education Development Group, 2001 cited in Topithak, 2016)

1) แฟ้มสะสมงานที่เน้นกระบวนการ (process oriented portfolios) จะสะท้อนให้เห็นพัฒนาการ เรียนรู้ของผู้เรียน เนื้อหาของแฟ้มจะเป็นกระบวนการ เรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งแบบร่างงาน สะท้อนกระบวนการการเผชิญกับปัญหาและอุปสรรค ในการทำงาน ในแฟ้มจะประกอบด้วยงานที่สะท้อนทักษะ ใดทักษะหนึ่งตั้งแต่เริ่มทำงาน ระหว่างทำงาน และสิ้นสุด การทำงาน

2) แฟ้มสะสมงานที่เน้นผลผลิต (product oriented portfolios) เป็นแหล่งสะสมงานที่ดีที่สุดของ ผู้เรียน วัตถุประสงค์ในการสะสมหรือสะท้อนคุณภาพ และความสำเร็จมากกว่ากระบวนการที่ก่อให้เกิดผลผลิต โดยทั่วไปต้องการให้ผู้เรียนสะสมงานตั้งแต่ต้นจนจบ โดยเลือกสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นงานที่มีคุณภาพมากที่สุด แนวทางในการเลือกชิ้นงานโดยทั่วไป ผู้ประเมินสามารถ

กำหนดขอบเขตกว้างๆ ว่าแฟ้มสะสมงานจะบรรจุสิ่งใด และคุณภาพเป็นอย่างไร แล้วให้ผู้เรียนเลือกเพื่อจะทำให้แฟ้มสะสมงานที่เน้นผลผลิตมีประสิทธิภาพในการควบคุม ผู้เรียนให้สามารถให้เหตุผลในการผลิตงานที่มีคุณภาพได้ โดยทั่วไปผู้เรียนจะสะท้อนงานแต่ละชิ้นในแฟ้มสะสมงานที่เน้นผลผลิตด้วยตนเอง โดยจะต้องแสดงเหตุผลว่าทำไมงานชิ้นนั้นจึงเป็นตัวแทนงานที่ดีที่สุด

3) การแสดงนิทรรศการต่อสาธารณชน แฟ้มสะสมงานชนิดนี้ประกอบด้วยกรรวมตัวของเพื่อน ผู้สอน ผู้ปกครองหรือสมาชิกในชุมชน ผู้เรียน เพื่อนำเสนอแฟ้มสะสมงานทั้งหมดหรือบางส่วน บางกรณีผู้เรียนจะมีการสอบป้องกันชิ้นงาน เช่น จัดแสดงแฟ้มสะสมงานในรูปนิทรรศการ หรือบางกรณีผู้เรียนอาจพัฒนาบางส่วนของแฟ้มสะสมงานให้ดีขึ้น มีการสะท้อนให้เห็นความสนใจในอาชีพและวิชาการของผู้เรียน การแสดงนิทรรศการต่อสาธารณชนเป็นการเชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนกับชุมชน แฟ้มสะสมงานของผู้เรียนจะประเมินโดยบุคคลอื่น ซึ่งทำให้กระบวนการโดยรวมมีความตรงมากขึ้น รวมทั้งทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อีกด้วย

ดังนั้น เครื่องมือวัดพฤติกรรมต่างๆ ที่จะนำไปใช้ประเมินผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ควรครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยเครื่องมือวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ในแต่ละด้านที่นิยมนำไปใช้มีดังนี้ ด้านพุทธิพิสัย คือ แบบทดสอบ ด้านจิตพิสัย คือ การสังเกต และการสัมภาษณ์ และด้านทักษะพิสัย คือ การประเมินภาคปฏิบัติ และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน ทั้งนี้การนำไปใช้ประเมินจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน โดยส่งเสริมสนับสนุนให้สามารถเข้าถึงกิจกรรมหรือรูปแบบการประเมิน และเชื่อว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้ความสามารถ นอกจากนั้น ผู้ประเมินและ/หรือสถาบันการศึกษา ควรมีแนวทางช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการประเมินกับผู้เรียน แต่ควรระวังไม่ให้ความช่วยเหลือที่จัดนั้นช่วยให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้เปรียบกว่าเพื่อนคนอื่นๆ

การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกด้านการประเมินตามสภาพจริง

ผู้เรียนที่มีความบกพร่องด้านทางการเห็นทางการได้ยิน ทางสติปัญญา ทางร่างกาย/การเคลื่อนไหว/สุขภาพ ทางการเรียนรู้ ทางการพูดและภาษา ทางพฤติกรรม/อารมณ์ บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้อน ถือว่าเป็นผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ดังนั้น เพื่อให้การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นไปอย่างมีคุณภาพ มีผลการประเมินตรงตามสภาพความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ผู้ประเมินหรือสถานศึกษาควรช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการประเมิน ดังนี้ (Special Education Bureau & Office of the Basic Education Commission, 2015)

1. การจัดทำข้อสอบ เป็นการช่วยเหลือให้ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับความบกพร่องของผู้เรียน ตัวอย่างเช่น

1.1 ผู้เรียนที่มีสายตาสั้นหรือตาบอด ควรมีแนวทางการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการจัดทำข้อสอบ เช่น การจัดทำข้อสอบให้มีตัวอักษรขนาดใหญ่ อ่านคำสั่งและข้อคำถามของแบบทดสอบ เทปบันทึกเสียง ใช้แว่นขยาย/เครื่องขยายตัวอักษร

1.2 ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ กลุ่มอาการน้อย ควรมีแนวทางการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการจัดทำข้อสอบ เช่น แบบทดสอบที่ใช้สอบต้องมีจำนวนข้อสอบที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน

1.3 ผู้เรียนออทิสติก กลุ่มอาการปานกลาง ควรมีแนวทางการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการจัดทำข้อสอบ เช่น ปรับจำนวนข้อให้เหมาะสมกับระดับความบกพร่องของผู้เรียน แบบทดสอบเลือกตอบ ควรมี 3-4 ตัวเลือก รูปแบบข้อสอบเป็นภาพ/สัญลักษณ์ ผู้คุมสอบอ่านคำสั่งและข้อคำถามให้แก่ผู้เรียนได้

2. การตอบข้อสอบ เป็นการให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้ตอบสนองหรือแสดงออกในรูปแบบวิธีการที่เหมาะสมกับความบกพร่อง ตัวอย่างเช่น

2.1 ผู้เรียนที่มีสายตาเลือนราง ควรมีแนวทางการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการตอบข้อสอบ เช่น ผู้เรียนตอบข้อสอบผ่านผู้ช่วย พิมพ์หรือพูดผ่านการสั่งงานด้วยเสียงผ่าน word processor พูดผ่านเครื่องบันทึกเสียง ใช้อุปกรณ์เครื่องคำนวณแบบมีเสียงที่เป็นแป้นพิมพ์ขนาดใหญ่หรือลูกคิด มีผู้จดบันทึกคำบรรยาย ใช้เครื่องมือจดคำบรรยาย ใช้อุปกรณ์/เครื่องคำนวณ

2.2 ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ กลุ่มอาการน้อย การตอบข้อสอบ ควรใช้แนวทางในการตอบข้อสอบเช่นเดียวกับผู้เรียนปกติหรือผู้เรียนทั่วไป

2.3 ผู้เรียนออทิสติก กลุ่มอาการปานกลาง ควรมีแนวทางการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการตอบข้อสอบ เช่น เขียนข้อความหรือพูดแทน การเขียน คิดเลขโดยใช้เครื่องคำนวณ พูดโต้ตอบผ่านผู้ช่วยเขียน ตอบข้อสอบเป็นตอน

3. การจัดสภาพแวดล้อม เป็นการปรับสภาพแวดล้อม สถานที่ รวมทั้งรูปแบบของการสอบหรือการทำงานที่ได้รับมอบหมายที่เหมาะสมกับความบกพร่องของผู้เรียน ตัวอย่างเช่น

3.1 ผู้เรียนที่มีสายตาเลือนราง ควรมีแนวทางการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการจัดสภาพแวดล้อม เช่น ปรับปรุงสถานที่สอบเพื่อผู้เรียนจะได้ไม่ไปทำความรบกวนผู้อื่น ปรับปรุงสถานที่สอบที่สามารถใช้วัสดุหรืออุปกรณ์พิเศษ

3.2 ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ กลุ่มอาการน้อย ควรมีแนวทางการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการจัดสภาพแวดล้อม เช่น จัดห้องสอบเฉพาะไม่ให้เกิดการรบกวน

3.3 ผู้เรียนออทิสติก กลุ่มอาการปานกลาง ควรมีแนวทางการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการจัดสภาพแวดล้อม เช่น ปรับหรือจัดห้องสอบให้ผู้เรียนสามารถทำข้อสอบได้โดยไม่มีสิ่งรบกวนน้อยที่สุด

4. การกำหนดเวลาสอบ เป็นการปรับเปลี่ยนเวลาในการสอบที่เหมาะสมกับความบกพร่อง เพื่อให้ประเมินผลผู้เรียนได้รอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ความคิด

กระบวนการ พฤติกรรม และเจตคติ สอดคล้องเหมาะสมกับศักยภาพและความสามารถของผู้เรียน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเที่ยงตรง ยุติธรรม และเชื่อถือได้ ตัวอย่างเช่น

4.1 ผู้เรียนที่มีสายตาเลือนราง ควรมีแนวทางการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการกำหนดเวลาสอบ เช่น ขยายเวลาในการสอบ

4.2 ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ กลุ่มอาการน้อย ควรมีแนวทางการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการกำหนดเวลาสอบ เช่น ขยายเวลาในการสอบ ให้เพิ่มเวลามากขึ้น ให้พักในเวลาสอบ

4.3 ผู้เรียนออทิสติก กลุ่มอาการปานกลาง ควรมีแนวทางการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการกำหนดเวลาสอบ เช่น ให้เพิ่มเวลามากขึ้น ให้พักในเวลาสอบ

ประโยชน์และข้อจำกัดของการประเมินตามสภาพจริง

ประโยชน์และข้อจำกัดของการประเมินตามสภาพจริงสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีดังนี้ (Elsworth, 2017)

ประโยชน์ของการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้เรียนทุกคน แต่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เนื่องจากวิธีนี้เป็นวิธีการประเมินที่ผสมผสานทักษะทางสังคมและพฤติกรรมที่จำเป็นทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้วิธีการทำงานกับผู้อื่นในระหว่างทำโครงการและต้องฝึกฝนคุณลักษณะสำคัญๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ความอดทน ขณะทำโครงการ นอกจากนั้น การประเมินสภาพจริงยังเป็นวิธีการประเมินที่สามารถนำไปใช้วัดทักษะการคิดขั้นสูง เนื่องจากผู้เรียนต้องใช้ความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาเพื่อสร้างชิ้นงานอย่างสร้างสรรค์ สิ่งนี้จะช่วยให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้มีส่วนร่วมในสังคมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ซึ่งชิ้นงานนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสร้างชิ้นผู้สอน

สามารถลดความซับซ้อนของชิ้นงานตามความสามารถของผู้เรียนได้ แต่ต้องไม่สูญเสียธรรมชาติของชิ้นงานที่มอบหมาย

ข้อจำกัดของการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินที่มีประโยชน์สำหรับผู้ประเมินในการประเมินความรู้เชิงลึกของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ แต่การประเมินนี้อาจไม่ได้ผลหากผู้ประเมินพยายามประเมินทักษะที่หลากหลาย แม้ว่าผู้ประเมินจะใช้รูบริก (rubrics) ในการประเมิน รูบริกเป็นเกณฑ์ในการให้คะแนนเพื่อระบุถึงความแตกต่างของผลงานแบ่งความสามารถออกเป็นระดับต่างๆ สำหรับใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลงานของผู้เรียน รูบริกถือว่าเป็นเครื่องมือในการให้คะแนนที่มีประโยชน์ทั้งผู้เรียนและผู้ประเมิน แต่หากรูบริกที่สร้างขึ้นไม่ดีพอจะทำให้ผลการประเมินไม่ถูกต้อง ซึ่งธรรมชาติของการประเมินตามสภาพจริงค่อนข้างยุ่งยากและเป็นปรนัยน้อยกว่าการประเมินด้วยแบบทดสอบเขียนตอบ (paper-pencil test) นอกจากนี้ ผู้ประเมินยังต้องใช้เวลาในการประเมินมากกว่าการสอบด้วยแบบทดสอบเขียนตอบ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินที่มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพราะทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งกิจกรรมเหล่านั้นออกแบบมาเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้ความสามารถที่แท้จริงออกมา และทำให้ผู้เรียนทราบจุดเด่นและจุดที่ควรปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ประเมิน คือ สามารถนำไปวัดทักษะการคิดขั้นสูง มีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน ส่งเสริมการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน อย่างไรก็ตาม แม้การประเมินตามสภาพจริงจะมีประโยชน์อย่างยิ่งที่จะนำมาใช้ในการประเมินผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ แต่ก็ยังมีข้อจำกัด

อยู่บ้าง เช่น ไม่เหมาะที่จะนำมาใช้วัดทักษะที่หลากหลาย มีกระบวนการประเมินที่ค่อนข้างยุ่งยาก ดังนั้น หากจะนำการประเมินตามสภาพจริงมาใช้ประเมินผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษก็ควรคำนึงถึงข้อจำกัดของการประเมินด้วย

บทสรุป

การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินทางเลือกที่มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพราะการประเมินลักษณะนี้เป็นการประเมินที่ใช้วิธีการประเมินหลากหลายวิธีครอบคลุมพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ซึ่งจะแตกต่างจากการประเมินการเรียนรู้แบบดั้งเดิมที่ให้ความสำคัญแบบทดสอบเพียงอย่างเดียว อันเป็นอุปสรรคไม่ให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้แสดงความรู้ความสามารถที่แท้จริงออกมา เช่น การทดสอบข้อเขียนจำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจคำสั่งในการทำข้อสอบ การทำข้อสอบต้องไม่มีสิ่งภายนอกรบกวน การทำข้อสอบในเวลาจำกัด อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการประเมินตามสภาพจริงจะมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ แต่การประเมินในลักษณะนี้ก็ยังมีข้อจำกัดบางประการ เช่น ไม่สามารถประเมินทักษะที่หลากหลาย กระบวนการประเมินมีความยุ่งยากซับซ้อน ใช้เวลาประเมินค่อนข้างนาน ดังนั้น การนำการประเมินตามสภาพจริงไปใช้ผู้ประเมินควรคำนึงถึงข้อจำกัดของการประเมินตามสภาพจริง ระวังไม่ให้ข้อจำกัดของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมาเป็นอุปสรรคไม่ให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแสดงความสามารถที่แท้จริง เลือกเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน และต้องให้การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการประเมินให้เหมาะกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละประเภท

เอกสารอ้างอิง

- Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching and assessing: a Revision of Bloom's Taxonomy*. New York: Longman.
- Bruce, B. F., Vicki, L. S., & Justin, P. A. (2012). Defining authentic classroom assessment. *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 17(2), 1-18.
- Burke, K. (2009). *How to assess authentic learning* (5th ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Chookhampaeng, C. (2010). *Learning assessment*. Mahasarakham: Mahasarakham University Press.
- Deemee, P., Phusavat, P., & Rattanakad, W. (2016). Learning assessment techniques for the 21st century. *The Journal of Thailand Basic Education Community on Measurement and Evaluation*. 3: 10-12. Retrieved from http://bet.obec.go.th/index/wp-content/uploads/2017/01/e-book_594.pdf
- Elsworth, S. (2017). *Definition of authentic assessment & why it is useful with students with special needs*. Retrieved from <https://classroom.synonym.com/definition-authentic-assessment-useful-students-special-needs-6725.html>
- Linn, R. L., & Miller, M. D. (2005). *Measurement and assessment in teaching* (9th ed.). Columbus: Pearson Merrill Prentice Hall.
- Ministry of Education. (2009). The ministry promulgation regarding criteria and types of the disable 2009, *Government Gazette*. No. 126, Special Volume 80d, Pages 45-47, June 8th, 2009.
- Ministry of Education. (2018). *Education development plan for the disable, volume 3 (2017- 2021)*. Bangkok: Ministry of Education.
- Nitko, A. J., & Brookhart, S. M. (2007). *Educational assessment of students* (5th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- Office of the Royal Society. (2012). *The royal institute education dictionary*. Bangkok: Arun Printing Ltd., Part.
- Pasiphol, S., Lawthong, N., & Tangdhanakanond, K. (2015). *Measurement and evaluation of learning*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Phonok, J. (2018, 10 May). Authentic assessment. *Daily News*, p.23.
- Special Education Bureau & Office of the Basic Education Commission. (2015). *A guideline for the assessment of students with special needs*. Bangkok: National Office of Buddhism.
- Thumthong, B. (2013). *Theories and development of instructional model*. Bangkok: Triple Education Co.,Ltd.
- Topithak, K. (2016). *Assessing student's learning in the 21st century: The authentic learning assessment*. Retrieved from <http://academic.rmutsv.ac.th/sites/academic.rmutsv.ac.th/files/04.pdf>
- Vidhayasirinun, S. (2012). Volume 10, *An assessment of special need students*. A Compilation of Texts and Learning Management for the Disable. Nonthabury: School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University.

Wiggins, G. P. (1993). *Assessing student performance*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

Wongwanich, S. (2013). *New approaches to learning assessment*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.